

Ο Δρόμος

Νάσος Κτωρίδης
Μ α ρ α θ ω ν ο δ ρ ό μ ο ς

Αγαπητοί φίλοι,

Η είδηση ήρθε σαν αστραπή. Ανακάλυψαν λέει... την έξυπνη σφαίρα. Επιτέλους μια σφαίρα που δεν πάει ίσια αλλά σε ακολουθεί και σε ακολουθεί μέχρι... να σε πληγώσει, να σε σκοτώσει.

Κάτι πάει λάθος όταν επενδύουμε δισεκατομμύρια να ανακαλύψουμε ζωή σε άλλους πλανήτες και την ίδια στιγμή ψάχνουμε πιο αποτελεσματικούς, πιο “έξυπνους” τρόπους να σκοτώσουμε την ίδια τη ζωή σε αυτό τον πλανήτη.

Κάτι πάει λάθος όταν στις μέρες μας οι αστέρες της στρογγυλής θεάς και των ριάλιτι κερδίζουν στιγμιαία φήμη και αμύθητα πλούτη ενώ οι άνθρωποι των γραμμάτων και της τέχνης αγωνιούν στη μοναξιά τους για το νοίκι του επόμενου μήνα.

Κάτι πάει λάθος όταν η επιχειρηματικότητα κατάντησε συνώνυμο της εκμετάλλευσης αντί της προσφοράς αξίας, της χειραγώγησης αντί της ανάπτυξης ταλέντων.

Αγαπητοί απόφοιτοι δεν μπορώ να προχωρήσω αν δεν σας δώσω πρώτα αυτό που σας οφείλω.

Συγνώμη!

Ανήκω στις γενιές που σας πλήγωσαν τον πλανήτη, σας αποξένωσαν από τα κοινά και σας φόρτωσαν μια δυσβάστακτη κρίση. Συγνώμη! Λένε ότι η κρίση είναι οικονομική. Αλλά αυτό είναι μόνο το σύμπτωμα μιας βαθύτερης κρίσης. Οι αξίες μας υποφέρουν. Εμείς τις ξεχειλώσαμε με αυτίτιμο ένα σχήμα ζωής άδειο. Μιλάμε για αξίες και θαρρεί κάποιος ότι είναι λόγια-κορνίζες στον τοίχο, καλό θέμα για έκθεση ιδεών. Αλλά είναι οι αξίες μας που καθοδηγούν τις επιλογές μας και διαμορφώνουν τις ζωές μας.

Είμαι οι αξίες του εγώ, της αρπακτής και της μούστρας που μας έχουν τώρα υπερ-χρεωμένους ως κράτη και ως άτομα. Σας πείσαμε ότι ο τραπεζικός λογαριασμός, και η περιουσία μας είναι πιο σημαντικοί δείκτες ευημερίας από ότι η ευτυχία μας. Σας δείξαμε πώς να ΜΗΝ συζητάτε μιας και εμείς ανταλλάσσουμε μονολόγους. Η νίκη του ενός πάνω στον άλλο είναι πιο σημαντική από την αμοιβαία κατανόηση.

Και με αυτό το μητρώο στο παθητικό μας έχουμε το θράσος να κρίνουμε ή και να σας συμβουλεύουμε.

Τι αυτό αγαπητοί μου απόφοιτοι συγχωρέστε με. Δεν νιώθω να έχω κερδίσει το δικαίωμα να μοιράσω συμβουλές σήμερα. Το μόνο που μπορώ να μοιραστώ είναι τις δικές μου αλήθειες. Και που ξέρετε. Μπορεί να σας φαυούν χρήσιμες στο δρόμο σας.

Ο Δρόμος! Συνηθίζουμε να λέμε, συνήθως εμείς οι πιο μεγάλοι, “Άντε και εσύ να βρεις το δρόμο σου”. Που πάει να πει, άντε βιάσου να μας μοιάσεις, άντε βάλε το βραχίονι της ζωής σου στις δικές μας ράγες και ακολούθα το συρμό. Και να η σειρά της ζωής σας σε δώδεκα δευτερόλεπτα. Γεννιέσαι, δίνεις την πρώτη σου συνέντευξη για να σε δεχτούν στο... νηπιαγωγείο, μετά δημοτικό και φροντιστήρια, μετά γυμνάσιο - λύκειο και φροντιστήρια, μετά στρατός, σπουδές, αποφοίτηση, το πρώτο αυτοκίνητο, δουλειά, αρραβώνας, το πρώτο σπίτι, γάμος, καλά γεννητούρια, τα παιδιά παντρεύονται και μετά; Και μετά ζωή σε λόγου μας. Με αυτή τη σειρά, με αυτό το περιεχόμενο.

Πριν τρεις περίπου μήνες υπαίθρια αφίσσα που διαφήμιζε έκθεση καριέρας έγραφε τα επαγγέλματα του γιατρού, του δικηγόρου, του λογιστή και κάποια άλλα “πρέποντα” επαγγέλματα. Καμιά αναφορά σε ζωγράφους, ηθοποιούς, μουσικούς και φυσικά ούτε σε υδραυλικούς, ξυλουργούς, γεωργούς. Ούτε λόγος για ποιητές και εξερευνητές. Καταπληκτικό! Τρομακτικό! Σε μια εποχή όπου αναζητούνται λεωφόροι δημιουργικότητας και διαφορετικότητας εμείς ως κοινωνία σας προσφέρουμε όλο κι όλο ένα στενό, πολύ-περπατημένο μονοπάτι δύο αιώνων.

Ο δρόμος του καθενός μας δεν είναι εκεί έξω αλλά εδώ μέσα και από την πρώτη μέρα που γεννιόμαστε μας περιμένει να τον ανακαλύψουμε. Πώς; Τι εξάπτει την περιέργειά σας, τι κινητοποιεί τη φαντασία σας, τι κάνει το χρόνο σας να πετά; Κλείστε τα αυτιά σας στις σειρήνες της συμβατικής επιτυχίας και αφουγκραστείτε την καρδιά σας. Έχετε ταλέντα μοναδικά. Τιμήστε τα, αξιοποιήστε τα! Εδώ γεννιέται η ευτυχία σας. Εδώ αυθίζει το μεγαλείο σας. Εδώ βρίσκεται ο πραγματικός σας πλούτος.

Αλλά προσοχή! Η αριστεία σε ό,τι και αν διαλέξετε στη ζωή σας δεν είναι δρόμος ταχύτητας. Είναι Μαραθώνιος! Είναι δρόμος αντοχής. Θα σας ζητήσει τεράστια αποθέματα ενέργειας, σωματικής, ψυχικής, πνευματικής. Και τα αποθέματα συσσωρεύονται μόνο με την συνεχή εξάσκηση. Απαιτεί αταλάντευτη πίστη στον στόχο ακόμα και όταν αυτός είναι αθέατος χιλιόμετρα μακριά. Δεν έχει συντόμια. Κάθε εκατοστό ζητά την παρουσία σας. Κάθε χιλιόμετρο ζητά να δώσεις ό,τι έχεις και ακόμα περισσότερο ό,τι δεν έχεις. Θέλει ισχυρή αυτοπειθαρχία για να κρατήσεις τον ρυθμό σε ανηφόρες και κατηφόρες. Να ανοιχτείς στα συναίσθηματά σου αλλά η θέληση σου να επικρατήσει. Χρειάζεται ισχυρή δόση αυτογνωσίας για να συνεχίσεις το δρόμο ακόμα και όταν νομίζεις ότι δεν σου έμεινε άλλη δύναμη. Και δεν έχει σημασία αν τερμάτισαν άλλοι πριν από σένα γιατί εσύ διάβηκες το δικό σου μοναδικό δρόμο, αντιμετώπισες τους δικούς σου δαίμονες, πάλεψες τις δικές σου τρικυμίες. Και νίκησες!

Αυτά και άλλα υπέροχα δώρα δεν ήμουν σε θέση να τα προβλέψω όταν άρχισα να τρέχω. Απλώς ήταν ένα διέξοδο από την κούρσα του αργού θανάτου. Το άγχος σκοτάζει. Και το τσιγάρο ακόμα πιο αποτελεσματικά. Εργαζόμουν δεκαοχτώ ώρες τη μέρα συντροφιά με ογδόντα τσιγάρα δολοφόνους. Ξυπνούσα για να καπνίσω. Ανέβαινα τις σκάλες και λαχάνιαζα. Μέχρι που είδα ότι αυτός ο δρόμος δεν ήταν ο μόνος. Είχα επιλογές. Διάλεξα ζωή. Σήμερα δεν μπορώ να διανοηθώ τη ζωή μου χωρίς τρέξιμο. Μάλλον μπορώ να τη φανταστώ αλλά δεν μ'αρέσει.

Και ξέρετε; Το τρέξιμο δεν είναι άθληση. Μόνο. Είναι δάσκαλος ζωής. Ίσως να βρείτε τα μαθήματα που θα μοιραστώ σήμερα μαζί σας ενδιαφέροντα. Πρακτικά.

Όταν ο δρόμος γίνεται ανηφορικός δεν κοιτάζεις την κορυφή. Απλώς γυρίζεις τα μάτια κάτω. Αυτό είναι! Δεν σε νοιάζει πόσο μακρὺς και πόσο απότομος είναι ο ανήφορος, απλώς η προσοχή σου εστιάζεται μόνο στο βήμα μπροστά σου. Και ξαφνικά, ως διά μαγείας το ανήφορο εξαφανίζεται, το οδόστρωμα γίνεται επίπεδο. Γιατί ανήφορος υπάρχει μόνο όταν το συγκρίνεις με τη θέση που βρίσκεσαι τώρα. Όπως όλα στη ζωή είναι παιγνίδι του μυαλού. Δοκιμάστε το. Την επόμενη φορά που θα βρεθείτε αντιμέτωποι με μια δυσχέρεια στη ζωή σας ξεχάστε το μέγεθος της. Απλώς φροντίστε όλο κι όλο για το επόμενο βήμα. Κάντε το. Ένα βήμα τη φορά και κατακτάτε οποιοδήποτε πρόκληση-βουνό έρθει στο δρόμο σας.

Α! Ακόμα κάτι για τις ανηφόρες. Τα πόδια καταπονούνται, κουράζονται. Είναι εδώ που η βοήθεια έρχεται από... τα χέρια! Αν τα κρατάς σφιχτά στο σώμα σου τότε τα πόδια είναι μόνα τους, βαρετά και ασήκωτα. Αν όμως τα χέρια αρχίσουν να κινούνται πιο ζωντανά μεταδίδουν τον παλμό τους σε όλο το σώμα. Ξαφνικά τα πόδια κερδίζουν ισχύ και ενέργεια. Μια

πραγματικά υπέροχη αλληγορία που με θυμίζει δύο ισχυρές αξίες στη ζωή μου. Φιλία και Ακεραιότητα! Στον πρώτο μου Μαραθώνιο, στην κλασική διαδρομή της Αθήνας, μετά το τριακοστό χιλιόμετρο οι πόνοι στα γόνατα μου ήταν πλέον αφόρητοι. Κάθε βήμα και μια διαπεραστική σουβλιά. Έξι χιλιάδες σουβλιές μέχρι τον τερματισμό θα ήταν αδύνατον να τις αντέξω αν δεν είχα την ενθάρρυνση και την υποστήριξη τριών φίλων μου. Θα μπορούσαν να προχωρήσουν. Τερματίσαμε μαζί, χέρι, χέρι. Μια από τις πιο συγκλονιστικές στιγμές της ζωής μου. Διαλέξτε τους φίλους σας προσεκτικά και χωρίς άλλα κίνητρα παρά μόνο την αγάπη και την αποδοχή. Οι φίλοι μάς δίνουν δύναμη στις προκλήσεις και νόημα στις χαρές μας.

Και η δεύτερη αξία; Ακεραιότητα. Στην καθημερινότητά μου ελέγχω αν οι πράξεις, οι συμπεριφορές μου συμφωνούν με τις αξίες μου. Δεν με ενδιαφέρει ο Παράδεισος κύριο. Διεκδικώ όμως την καλή ζωή τώρα, χωρίς εκπτώσεις, χωρίς συμβιβασμούς.

Όλοι οι δρομείς, ιδιαίτερα του Μαραθωνίου μιλάνε για τον λεγόμενο “τοίχο”. Περίπου στο τριακοστό χιλιόμετρο. Βιολογικά μένεις από ενέργεια. Σε όλο το κορμί σου εκατομμύρια μυρμηγκια, τα πόδια σου μολύβι, οι πνεύμονες σου παίρνουν φωτιά και μια φωνή μέσα σου σφυροκοπά “σταματά, δεν αντέχω άλλο”. Η φωνή της αυτοσυντήρησης σου λέει να παραδοθείς. Μια άλλη όμως φωνή περιμένει να την ακούσεις. Η θέληση. Μόνο που για να μπορέσεις να την ακούσεις πρέπει να την ασκήσεις πολλές φορές προηγούμενα. Αυτή σου λέει προχώρα, μην σταματάς, ακόμα ένα βήμα, και μετά το επόμενο μέχρι το μυαλό να ηρεμήσει και να αναλάβει ο νους του σώματος με τις φανταστικές του δυνάμεις. Και ο τοίχος υποχωρεί, εξαφανίζεται. Είναι εκεί που ανακαλύπτεις ότι το μυαλό σου είναι προγραμματισμένο να μένει μέχρι το σύνορο της άνεσης του. Αυτό το όριο δεν είναι δικό μας. Το κληρονομήσαμε από την εκπαίδευσή μας στην οικογένεια, στα σχολεία και την κοινωνία. Στο δρόμο σας θα βρείτε πολλούς τοίχους. Πόσο αξεπέραστοι θα είναι θα εξαρτηθεί από την δύναμη της θέλησής σας.

Ορισμένοι λένε ότι η κλίμακά τους είναι από το 1 μέχρι το 10 ή από εδώ ίσαμε εκεί. Αναρωτιέμαι γιατί να έχουμε κλίμακα με όρια. Γιατί να έχουμε κλίμακα έτσι και αλλιώς. Γιατί να συγκρίνουμε τον εαυτό μας με τον οποιοδήποτε ή αυτό το έργο με τα προηγούμενα. Προσωπικά δίνω στον εαυτό μου το δικαίωμα να είναι ελεύθερος από τις εμπειρίες άλλων ανθρώπων ή ακόμα και τις δικές μου. Δίνω στον εαυτό μου το δικαίωμα να κάνει το κάθε τι σαν πως και γίνεται για πρώτη φορά.

Και κάτι τελευταίο. Την στιγμή που θα πείτε ότι θα τρέξετε τον Μαραθώνιο της ζωής σας μην περιμένετε χειροκρότημα.

Όταν μετά το χρηματιστήριο εποχή είπα ότι θέλω να επεκτείνω την επιχειρηματική μου δράση πέρα από τα όρια της Κύπρου με στραβοκοίταξαν με καλόπιστη δυσπιστία. Και όταν είπα ότι θα ασχοληθώ με την παραγωγή και διάθεση ενέργειας στη Ευρώπη χαμογέλασαν συγκαταβατικά. Σήμερα, η πιο πρόσφατη εξέλιξη της πορείας μας είναι τέσσερις νέοι υδροηλεκτρικοί σταθμοί στη νοτιοανατολική Ευρώπη που θα ενωθούν με το πανευρωπαϊκό ηλεκτρικό δίκτυο. Όταν είπα ότι πρέπει να βοηθήσουμε με πρακτικό τρόπο τη ζωή των Ελλήνων στην Βόρεια Ήπειρο. Μου είπαν ότι τα σύνορα είναι ελεγχόμενα και ό,τι καλύτερα να αρκεστώ με μια ντόπια φιλανθρωπία. Τελικά τα γαϊδουράκια και εγώ φορτωμένοι με λογής, λογής πράγματα περάσαμε όχι μια αλλά τρεις φορές τη σιδερόφρακτη μεθόριο. Όταν πριν πέντε χρόνια είπα ότι θα τρέξω Μαραθώνιο. Κάποιοι φίλοι με κοιτάξαν παράξενα και ευγενικά δεν είπαν τίποτα. Τώρα μετά από τρεις Μαραθωνίους όταν τους λέω ότι θα τρέξω το Μαραθώνιο... στο Βόρειο Πόλο απλώς ρωτάνε "Πότε". Τώρα όταν λέω ότι εργάζομαι για να γίνει η Κύπρος ενεργειακή γέφυρα μεταξύ Ευρώπης και Ασίας με το μακρύτερο υποθαλάσσιο καλώδιο, στο μεγαλύτερο βάθος με τη μεγαλύτερη ισχύ που έγινε ποτέ στον κόσμο ακόμα και οι πιο καχύποπτοι αναμένουν το επόμενο βήμα. Αν διεκδικήσετε κάτι που ξεφεύγει από τα αναμενόμενα, θα ξαφνιάσετε κόσμο και εμείς ως ανθρώπινο είδος προτιμάμε την ασφάλεια του οικείου. Και τότε θα σας πούμε "παράξενους" ή και "τρελούς". Να παρακαλάτε να σας πουν "παράξενους" αυτός είναι τίτλος τιμής ο οποίος συναγωνίζεται σε σημαντικότητα το "άνθρωπος". Προχωρήστε! Έχουμε ανάγκη από το δρόμο σας.

Αγαπητοί φίλοι αποφοιτάτε και δεν έχετε καμιά εγγύηση για την επαγγελματική σας αποκατάσταση. Η δημόσια υπηρεσία δεν προσλαμβάνει. Το ίδιο και ο επόμενος ελκυστικός εργοδότης. Οι ημικρατικοί και ο αμέσως επόμενος. Οι τράπεζες. Οι αμοιβές είναι χαμηλές και στάσιμες.

Υπέροχα!

Έτσι δεν θα χρωστάτε χάρη σε κανένα μας για βόλεμα. Θα χρειαστεί να πατήσετε στα πόδια σας, να φάξετε μέσα σας για το τι εξάπτει τη δική σας φαντασία, τι ζωντανεύει την περιέργεια σας και να στρώσετε το δικό σας δρόμο. Το δρόμο της αριστείας σας. Εντός και εκτός Κύπρου.

Αγαπητοί απόφοιτοι η ζωή είναι σύντομη και απρόβλεπτη. Πρώτη φορά το συνειδητοποίησα στην εφηβεία μου. Η μητέρα μου ένας ευγενικός, καλόκαρδος άνθρωπος και με ωραία αισθήματα. Μου ζήτησε στις 11 του Αυγούστου το 85 να την αγκαλιάσω και να την φιλήσω στην παρουσία άλλων. Ο έφηβος δηλαδή εγώ ντράπηκε και δεν το έκανε. Χωρίς να το γνωρίζω ήταν η τελευταία φορά που θα την έβλεπα. Τρεις μέρες μετά η μητέρα μου δυστυχώς πέθανε. Δεν υπήρξε επόμενη φορά.

Η ζωή είναι σύντομη. Πολύ σύντομη για να αναβάλλουμε να τη ζήσουμε στην πληρότητά της, εδώ και τώρα. όπως εμείς θέλουμε. Πολύ σύντομη για να μην κλάψουμε και να γελάσουμε, τώρα. Πολύ σύντομη για να μην αγκαλιάσουμε, να μη φιλήσουμε, να μην αγαπήσουμε, τώρα! Πολύ σύντομη για να μην εργαστούμε με πάθος και να παίξουμε με πάθος, τώρα.

Γίνετε, μείνετε παράξενοι και περίεργοι.

Σας ευχαριστώ.